

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу **Сачка Сергія Романовича** на тему: “**Метаболічні порушення у корів хворих на кетоз і їх корекція іонофорами, вітаміном Е та гепатопротекторами**” представлена на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина», галузь знань 21 «Ветеринарна медицина», що подана в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 35.368.009 Інституту біології тварин НААН.

Актуальність роботи. Дисертаційна робота Сачка Сергія Романовича є актуальною, оскільки проблема кетозів корів є поширена та призводить до значних економічних збитків. Підвищення продуктивності та якості молочної продукції корів, погіршення кормової бази призвело до застосування антибіотиків. В даній роботі проведено та вперше виконано порівняльне дослідження метаболічної дії іонофорного антибіотика монензину і біологічно активних сполук шишок хмелю на рубцеву ферментацію, біохімічні показники крові з акцентуванням уваги на продукування кетонових тіл та показники, які характеризують оксидативний стрес і стан печінки у корів молочного напрямку продуктивності наприкінці тільності та на початку лактації. Вперше проведено дослідження комбінації шишок хмелю з різними біологічно активними речовинами та вивчено вплив рубцеву ферментацію, обмін речовин та молочну продуктивність корів.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані у дисертаційній роботі. Усі узагальнення та висновки, наведені у дисертаційній роботі, ґрунтуються на матеріалах власних досліджень і відображають закономірності, що були виявлені шляхом аналізу отриманих автором результатів експериментальних досліджень. Робота виконана на високому методичному рівні із застосуванням сучасних методів досліджень, які є адекватними до поставленої мети та визначених завдань. Усі отримані результати опрацьовані статистично за допомогою відповідних методів математичної статистики. Ретельний аналіз

отриманих результатів дав змогу дисертанту їх узагальнити та сформулювати висновки. Усі висновки відповідають змісту роботи.

Відсутність порушень академічної доброчесності. При рецензуванні дисертаційної роботи не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, текстових запозичень чи інших порушень. Усі ідеї та положення, викладені у дисертаційній роботі, належить автору.

Наукова новизна. Автором дисертації у результаті проведених досліджень вперше виконано порівняльне дослідження метаболічної дії іонофорного антибіотика монензину і біологічно активних сполук шишок хмелю на рубцеву ферментацію, біохімічні показники крові з акцентуванням уваги на продукування кетонових тіл та показники, які характеризують оксидативний стрес і стан печінки у корів молочного напрямку продуктивності наприкінці тільності та на початку лактації. Встановлено наявність у шишок хмелю властивостей близьких до дії монензину. Уперше показано доцільність спільного використання шишок і вітаміну Е для покращення ферментації у рубці корів, зниження утворення кетонових тіл та покращення показників крові корів у перший тиждень після отелення, коли для них характерний напружений обмін речовин викликаний негативним енергетичним балансом. Вперше встановлено ефективність застосування шишок хмелю у комплексі з вітаміном Е та гепатопротекторами для профілактики і лікування кетозу корів. Показано, що запропонована комплексна кормова добавка позитивно впливає на обмін речовин корів хворих на субклінічний кетоз і частково попереджує негативні прояви клінічного кетозу.

Практичне значення роботи. Запропонована лікувально-профілактична кормова добавка може бути використана у комплексі з традиційними методами лікування кетозу для більш повного охоплення різних аспектів порушення обміну речовин у корів при цьому метаболічному захворюванні. Результати досліджень метаболічної дії шишок хмелю можуть застосовані для створення

інших лікувальних препаратів для заміни кормових антибіотиків іонофорного типу.

Апробація результатів дисертації. Використані у дисертаційній роботі результати досліджень апробовано на аспірантських звітах і наукових конференціях конгресах, форумах: XIX Middle-European Vniatrics Congress (May 22–25, 2019, Lviv); XVIII Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених (5–6 грудня 2019 р., Львів); XIX Всеукраїнській науково-практичній конференції «Молоді вчені у розв’язанні актуальних проблем біології, тваринництва та ветеринарної медицини» (3–4 грудня 2020 р., Львів); The 1st Ukrainian-Polish Scientific forum Agrobioperspectives (September 29–30 2021, Lviv); XII Українському біохімічному конгресі (30 вересня – 4 жовтня 2019 р., Тернопіль); XX Всеукраїнській науково-практичній конференції «Молоді вчені у розв’язанні актуальних проблем біології, тваринництва та ветеринарної медицини» (19 травня 2022 р. Львів Україна); конкурсі «За кращу наукову доповідь молодого ученого НААН з фундаментальних та прикладних досліджень» (24-25 жовтня 2019 р., Київ).

Оцінка структури, обсягу та змісту роботи і повноти викладення матеріалів у наукових працях. Оцінка структури, обсягу та змісту роботи і повноти викладення матеріалів у наукових працях. Дисертаційна робота складається із анотації українською та англійською мовами, переліку скорочень, вступу, огляду літератури, матеріалів та методики досліджень, з розділу власних досліджень та їх аналізу, висновків, рекомендацій виробництву, списку використаних джерел.

Робота викладена на 185 сторінках комп’ютерного тексту та проілюстрована 24 таблицями.

Рукопис за змістом, структурою та оформленням цілком відповідає вимогам МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01 2017 року.

Оцінка основного змісту дисертації та її структури. Дисертаційна робота є завершеною науковою працею, яка за актуальністю обраної теми, науковою новизною, практичним значенням, обсягом виконаних досліджень, достовірністю отриманих результатів. Робота містить усі розділи, передбачені вимогами до оформлення дисертації згідно з Наказом МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12. 01. 2017 року, а також у відповідності з Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Зауваження і побажання щодо змісту та оформлення дисертації.

Високо оцінюючи дисертаційну роботу Сачка С.Р. хотілося б висловити певні зауваження та отримати відповіді на дискусійні питання, що виникли під час аналізу роботи. У розділі «Матеріали та методи дослідження» автор детально описав етапи та схему проведення дослідження, методично правильно вибрав підхід до розв'язання мети і завдань. У розділі описані основні методи і методики проведення досліджень (фізіологічні, біохімічні, фізико-хімічні, статистичні), що дозволяють отримати об'єктивні результати. Методи статистичної обробки результатів дослідження в повній мірі забезпечили достовірність отриманих результатів.

В основній частині дисертації в розділі «Результати власних досліджень» відображена послідовна реалізація поставлених завдань.

Дисертантом проведено глибокий аналіз та обговорення одержаних результатів власних досліджень відображено в розділі «Аналіз та узагальнення та результатів досліджень». Матеріали розділу вказують на виконання дисертантом поставленої мети.

Розділ «Висновки» ґрунтуються на результатах власних досліджень та їх теоретично обґрунтованих узагальненнях. Відповідають меті, завданням і змісту роботи.

За матеріалами дисертації видано 6 наукових статей (з яких одна оглядова та одна одноосібна), у тому числі 2 статті у виданнях, які індексуються у

наукометричній базі Scopus та 4 статті у фахових журналах категорії Б. Опубліковано 7 тез участі у наукових та науково-практичних конференціях.

З основними положеннями щодо мети науково–дослідної роботи, наукової новизни та практичного значення можна погодитись, вони відображають суть виконаної роботи.

Оцінюючи позитивні сторони дисертації, її наукову новизну і практичну цінність, виникає ряд пропозицій і зауважень:

- пропоную в дисертаційній роботі зазначати α -токоферол ацетат у міжнародних одиницях;
- в роботі не показано таблиці із статистичними значеннями досліджень, їх значення присутнє тільки у графіках;
- за позитивними результатами дослідження відсутні показники надоїв молока корів на кінець досліду або період;
- відсутність економічних розрахунків відносно методів лікування, що є основним для прийняття рішення при виборі ліків ;
- уточнити пропозиції виробництву.

Вказані вище зауваження та запитання носять здебільшого рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Сачка С.Р.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії. Дисертація Сачка Сергія Романовича на тему: “**Метаболічні порушення у корів хворих на кетоз і їх корекція іонофорами, вітаміном Е та гепатопротекторами**” відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою

Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44, а її автор **Сачко Сергій Романович** заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 21 «Ветеринарна медицина», за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина».

Офіційний рецензент:

кандидат сільськогосподарських наук
старший науковий співробітник
лабораторії імунології
Інституту біології тварин НААН

Тарас ПРУДИУС